

Հավելված N1
 Հայաստանի Հանրապետության
 պետական եկամուտների կոմիտեի նախագահի
 2020 թվականի ապրիլի 17-ի
 N 337-Ն հրամանի

Օրինակելի ձև

**ՀԻՄՆԱԴՐԱՄՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ ՀՐԱՊԱՐԱԿՎՈՂ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅԱՆ
 ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Է
 Հիմնադրամի հոգաբարձուների
 խորհրդի 20-03-2020 թ. որոշմամբ
 «ԿԱԶԱ» ՇՎԵՑՑԱՐԱԿԱՆ ՄԱՐԴԱՍԻՐԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ»
 Հ Ա Շ Վ Ե Տ Վ ՈՒ Թ Ց ՈՒ Ն
 հիմնադրամի 2019 թ. գործունեության մասին**

1. Հիմնադրամի՝		
1.1 Լրիվ անվանումը	«ԿԱԶԱ» ՇՎԵՑՑԱՐԱԿԱՆ ՄԱՐԴԱՍԻՐԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ	
1.2 Գտնվելու վայրը	ԵՐԵՎԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ ԿԵՆՏՐՈՆ ԹԱՂԱՄԱՍ	
1.3 Պետական գրանցման համարը	222.160.00146	
1.4 Պետական գրանցման տարին, ամիսը, ամսաթիվը	2000-11-24	
1.5 ՀՎՀՀ-ն	02554941	
1.6 Հեռախոսը (այդ թվում՝ բջջային)	+(374)93382009	
1.7 Պաշտոնական ինտերնետային կայքը	www.kasa.am	
1.8 Էլեկտրոնային փոստը	kasaam@kasa.am	
2. Հիմնադրի անուն, ազգանուն կամ անվանում՝		
3. Հոգաբարձուների խորհրդի անդամների անուն, ազգանուն՝		
4. Կառավարչի անուն, ազգանուն՝		
Տաթևիկ Բաղդասարյան		
5. Աշխատակազմում ընդգրկված անձանց քանակը	50	
6. Անձեռնմխելի կապիտալի չափը	0	
7. Անձեռնմխելի կապիտալի կառավարումից ստացված եկամուտ	0	
8. Ֆինանսավորման աղբյուրները՝		
8.1 Ֆինանսավորումն ըստ խմբերի	8.2 Ծրագրի անվանումը	8.3 Չափը
8.1.1 Պետական և համայնքային բյուջեներից դրամական մուտքեր	Զբոսավար մանագիտությամբ ուսուցում	900000
	Ձեռք բերված մասնագիտական պրակտիկա, Ֆրանկոֆոնիան Հայաստանում ծրագիր	147652
	Քաղաքացիական կողմնորոշման դասընթաց	240000
8.1.2 Իրավաբանական անձանցից դրամական մուտքեր	Վարչական, բարեգործական, կրթական, այլ ծրագրերի և հիմնադրամի գործունեության աջակցման համար	120500000

	«Փախստականների ինտեգրում կրթության միջոցով» ՄԱԿ-ի ծրագիր	51123586
	«Երիտասարդների հզորացում քաղաքացիական կրթության և միջմշակութային երկխոսության միջոցով» ծրագիր	37891830
	«Հայաստանի երիտասարդ քաղաքացիներ» ծրագիր	20665663
	Կենսակայուն զարգացման ծրագիր	10430640
	Եվրոպական կամավորական ծառայություն	9361992
	«Սոցիալ-ուսուցողական ծրագիր երեխաների և դեռահասների համար»	4725000
	Ուսուցանողների ուսուցանում	3884579
	Առցանց գործիքների օգտագործման ծրագիր	5021673
	Տարեցների տնային խնամք ծրագիր	3010144
	Կրթապիտակների ծրագիր	2130610
	"Իմ կարիերայի աճը" ծրագիր	704282
	Դիջի Լենդ ծրագիր	442250
	Վարձակալություն	5240000
	Տարածքի վարձակալություն	1870000
	Հեռավարի բաղադրիչի ստեղծում և ֆասիլիտացիա	320000
	Ավանդի տոկոս	3694717
	Տարածքի վարձակալություն	1650000
	Վարձակալություն, գիշերակացի ծառայություն	61831
	Վարձակալություն, գիշերակացի ծառայություն	81000
	Օգնություն Երևանի բնտանիքներին	787500
	Խորհրդատվություն	2880000
	Նվիրատվություն	558565
8.1.3 Ֆիզիկական անձանցից դրամական մուտքեր		
	Զբոսավարների պատրաստման դասընթաց	3969100
	Վարձակալություն, գիշերակացի ծառայություն	707511
	Խաղերի և գրքերի վաճառք	596807
	Հեռավարի բաղադրիչի ստեղծում և ֆասիլիտացիա	160000
	Երեխաների և դեռահասների զարգացման դասընթաց	114100
	Համակարգչային հմտություններ դասընթաց	40000
	Նվիրատվություն	30947
9. Հիմնադրի ներդրումը՝		
9.1 Դրամական միջոցներ	0	
9.2 Գույք	9.2.1 Տեսակը	9.2.2 Արժեքը
10. Նվիրատվություններ/ նվիրաբերությունները		
10.1 Նվիրատուները/նվիրաբերողներն ըստ խմբերի՝	10.2 Նվիրված/նվիրաբերված գույք	
	10.2.1 Տեսակը	10.2.2 Արժեքը

10.1.1 Հայաստանի Հանրապետություն/համայնքներ		
10.1.2 Իրավաբանական անձինք		
	Մեքենաներ և սարքավորումներ	1844000
	Արտադրական գույք, տնտեսական գույք, գործիքներ	382000
10.1.3 Ֆիզիկական անձինք		
11. Իրականացված ծրագրերը՝		
11.1 Ծրագրի անվանումը	11.2 Ծախսված գումարը	
«Փախստականների ինտեգրում կրթության միջոցով» ծրագիր	51014677	
«Երիտասարդների հզորացում քաղաքացիական կրթության և միջմշակութային երկխոսության միջոցով» ծրագիր	39522861	
Գյումրի և Երևան քաղաքներում անապահով ընտանիքներին դրամական օգնությունների տրամադրում	21992221	
Զբոսաշրջության զարգացման ծրագիր	11269136	
Թալինի դպրոցի վերանորոգման ծրագիր	7377222	
Ծնողավարման ծրագիր	5282250	
Հեռահար կրթության ծրագրեր	18557088	
Գյուղատնտեսական ծրագրեր	3669333	
Եվրոպական կամավորական ծառայություն ծրագիր	9680673	
«Երիտասարդների ինտեգրում» ծրագիր	4143367	
Սոցիալ-ուսուցողական ծրագիր երեխաների և դեռահասների համար	10659557	
Զբոսավարների առկա և հեռավար դասընթացներ ծրագիր	9513103	
«Ֆրանկոֆոնիան Հայաստանում» Զբաղվածության ծրագիր	7434199	
«Տարեցների տնային խնամք» ծրագիր	7812143	
«Վենսակայուն զարգացման ծրագիր»	3091748	
«Կենսակայուն զարգացման ծրագիր»	1650000	
Աշխատանքային հմտությունների զարգացման դասընթաց ծրագիր	6451297	
Գյումրի և Երևան քաղաքների 30 ուսանողների ուսման վարձերի և օգնության տրամադրում	3694583	
Կրթապիտակների ծրագիր	7306824	
«Հայաստանի երիտասարդ քաղաքացիներ» ծրագիր	11467853	
«Իմ կարիերայի ղեկավարը» ծրագիր	534401	
«Սոցիալ-հոգեբանական աջակցություն Գյումրու անապահով ընտանիքներին» ծրագիր	6810000	
«Քաղաքացիական կողմնորշման դասընթաց»	240000	
«Ընտանիքների վերաինտեգրում» ծրագիր	324000	

«Սայաթ-Նովայի անվան երաժշտական դպրոց» ՊՈԱԿ-ի անապահով երեխաներին կրթաթոշակ տրամադրելու ծրագիր	840000
Զբոսավարների շարունակական վերապատրաստում	1178427
12. Ֆինանսական տարում օգտագործված միջոցների ընդհանուր չափը	300337245
13. Կանոնադրական նպատակների իրականացմանն ուղղված ծախսերի չափը	251516963

Նշումներ՝

Հիմնադրամը ունի մեկ դուստր կազմակերպություն՝ «ՍոցՁեռ» ՍՊԸ (100% բաժնեմասով, 1,000 հազար դրամ կանոնադրական կապիտալով, ստեղծված 2019թ փետրվարին): Աուդիտորական եզրակացությունը և համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ընդգրկում են Հիմնադրամի և իր դուստր կազմակերպության ընդհանուր տվյալները: Տվյալ հաշվետվությունը ընդգրկում է միայն Հիմնադրամի գործունեության տվյալները, ստացված դրամական միջոցները և իրականացված ծրագրերը:

Կից ներկայացվում է աուդիտորական եզրակացությունը՝ 32 թերթից:
թերթերի քանակը

Հիմնադրամի տնօրեն _____
ստորագրությունը, անունը, ազգանունը

Գլխավոր հաշվապահ _____
ստորագրությունը, անունը, ազգանունը

«ԿԱԶԱ»

ՇՎԵՅՑԱՐԱԿԱՆ ՄԱՐԴԱՍԻՐԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

2019թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 31-Ի ԴՐՈՒԹՅԱՄԲ
ԵՎ ԱՅԴ ԱՄՍԱԹՎԻՆ ԱՎԱՐՏՎԱԾ ՏԱՐՎԱ
ՀԱՄԱԽՄԲՎԱԾ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն	3
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ	
Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն	5
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվություն	6
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն	7
Դրամական հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն	8
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	9

ԱՆԿԱՆ ԱՈՒԴԻՏՈՐԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Ներկայացվում է «Կազա» շվեյցարական մարդասիրական հիմնադրամին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Կազա» շվեյցարական մարդասիրական հիմնադրամի և վերջինիս դուստր կազմակերպության (այսուհետ՝ Խումբ) կից ներկայացված համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունը՝ առ 31-ը դեկտեմբերի 2019թ., այդ ամսաթվին ավարտված տարվա համար շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին, սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին և դրամական հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվությունները, ինչպես նաև համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, ներառյալ՝ հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփը:

Մեր կարծիքով, կից համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում Խմբի համախմբված ֆինանսական վիճակը 2019 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտվող տարվա համախմբված ֆինանսական արդյունքը և համախմբված դրամական հոսքերը՝ համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՄ-ներ):

Կարծիքի հիմք

Մենք աուդիտն իրականացրել ենք աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՄ-ներ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ նկարագրված է այս եզրակացության «Աուդիտորի պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Խմբից՝ համաձայն Հաշվապահների էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակած Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի էթիկայի կանոնագրքի (ՀԷՄՄ կանոնագրք) և պահպանել ենք էթիկայի այլ պահանջները՝ համաձայն ՀՄԷՄ կանոնների: Համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավականաչափ ու համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Առանցքային աուդիտորական հարցեր

Առանցքային աուդիտորական հարցերն այն հարցերն են, որոնք մեր մասնագիտական դատողության համաձայն՝ առավել նշանակալի էին ընթացիկ ժամանակաշրջանի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում: Մենք որոշել ենք, որ առկա չեն առանցքային աուդիտորական հարցեր, որոնք անհրաժեշտ էր ներկայացնել:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Խմբի ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՄ-ների համաձայն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման, և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որն ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական

խեղաթյուրումներից զերծ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը ապահովելու համար:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս՝ ղեկավարությունը պատասխանատու է Խմբի անընդհատ գործելու կարողության գնահատման համար՝ անհրաժեշտության դեպքում բացահայտելով անընդհատությանը վերաբերող հարցերը, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման անընդհատության սկզբունքը կիրառելու համար, եթե ղեկավարությունը չունի Խումբը լուծարելու կամ Խմբի գործունեությունը դադարեցնելու մտադրություն, կամ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձինք պատասխանատու են ֆինանսական հաշվետվողականության գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով զերծ են էական խեղաթյուրումներից, անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն:

Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՄ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ սխալի կամ խարդախության արդյունքում, և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների՝ այդ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՄ-ների համաձայն իրականացրած աուդիտի ողջ ընթացքում կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

- հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի չարաշահում:
- ձեռք ենք բերում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին պատկերացում՝ տվյալ հանգամանքների համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե Խմբի ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամտությունը:
- եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության սկզբունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ, և հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք՝ արդյոք առկա է էական անորոշություն դեպքերի կամ իրավիճակների վերաբերյալ, որոնք կարող են նշանակալի կասկած հարուցել Խմբի անընդհատ գործելու կարողության վրա: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն,

ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդպիսի բացահայտումները բավարար չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Սակայն, ապագա դեպքերը կամ իրավիճակները կարող են ստիպել Խմբին դադարեցնել անընդհատության սկզբունքի կիրառումը:

- գնահատում ենք համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ՝ բացահայտումները, ինչպես նաև համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:
- ձեռք ենք բերում բավարար համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ Խմբի կազմի մեջ մտնող կազմակերպություններին կամ գործունեությանը վերաբերող ֆինանսական տեղեկատվության հետ կապված: Մենք պատասխանատու ենք Խմբի աուդիտի ղեկավարման, վերահսկողության և իրականացման համար: Մենք շարունակում ենք ամբողջական պատասխանատվություն կրել մեր աուդիտորական եզրակացության համար:

Ղեկավարությանը, ի թիվս այլ հարցերի, հաղորդակցում ենք աուդիտի առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Ղեկավարությանը նաև տրամադրում ենք հավաստիացում, որ պահպանել ենք անկախության վերաբերյալ էթիկայի պահանջները, ինչպես նաև նրանց տեղեկացնում ենք բոլոր հարաբերությունների կամ այլ հարցերի մասին, որոնք ըստ ողջամիտ ենթադրության, կարող են անդրադառնալ մեր անկախության վրա, և որտեղ կիրառելի է, անկախության պահպանմանն ուղղված միջոցառումների վերաբերյալ:

Թաթուլ Մովսիսյան

Ղուկաս Աթոյան

Առաջադրանքի ղեկավար

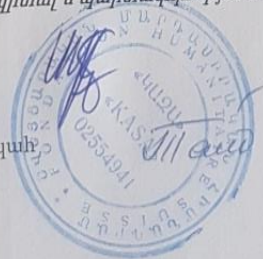
17 մարտի, 2020թ.,
ք. Երևան, Պ.Սևակ 8

«Կազա» շվեյցարական մարդասիրական հիմնադրամի
ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

Միլիոն դրամ	Ծանոթ.	31/12/19	31/12/18
Ակտիվ			
Հիմնական միջոցներ	7	547,528	562,450
Ոչ նյութական ակտիվներ		45	82
Հետաձգված հարկային ակտիվ	16	838	757
Ոչ ընթացիկ նյութեր		234	234
Կանխավճար ոչ ընթացիկ ակտիվների համար	7	163	282
Ընդամենը ոչ ընթացիկ ակտիվներ		548,808	563,805
Պաշարներ	8	5,367	4,753
Կանխավճար ծառայությունների համար		5,523	3,075
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	9	3,172	232
Կանխավճար հարկերի և պարտադիր վճարների գծով		86	71
Դրամական միջոցներ	10	67,955	62,706
Այլ ընթացիկ ակտիվներ		6,784	2,531
Ընդամենը ընթացիկ ակտիվներ		88,887	73,368
Ընդամենը ակտիվներ		637,695	637,173
Սեփական կապիտալ և պարտավորություններ			
Կանոնադրական կապիտալ	11	1,616	1,616
Զբաղիված շահույթ	11	142,968	136,152
Ընդամենը սեփական կապիտալ		144,584	137,768
Ակտիվների վերաբերող շնորհներ	12	411,793	426,346
Ընդամենը ոչ ընթացիկ պարտավորություններ		411,793	426,346
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	13	4,554	1,201
Կանխավճար ծառայությունների համար		-	20
Շահութահարկի գծով պարտավորություն		381	459
Այլ հարկերի և պարտավճարների գծով պարտավորություն		5,197	2,369
Աշխ.-ի և այլ կարճ.հատուցումների գծով պարտավորություն		4,188	3,788
Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ	12	66,998	65,222
Ընդամենը ընթացիկ պարտավորություններ		81,318	73,059
Ընդամենը սեփական կապիտալ և պարտավորություններ		637,695	637,173

Տնօրեն

Գլխավոր հաշվապահ

Տ.Բաղդասարյան

Հ.Թազվորյան

10-32 էջերի ծանոթագրությունները կազմում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը

*«Կազա» շվեյցարական մարդասիրական հիմնադրամի
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին
համախմբված հաշվետվություն
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար*

<i>'000 դրամ</i>	<i>Ծանոթ.</i>	<i>2019</i>	<i>2018</i>
Հասույթ	14	104,482	28,917
Վաճառքի ինքնարժեք	14	(83,865)	(23,765)
Համախառն շահույթ		20,617	5,152
Դրամաշնորհներից եկամուտ		279,701	291,580
Դրամաշնորհներից ծախս		(242,976)	(259,459)
Իրացման ծախսեր		(608)	(70)
Վարչական ծախսեր		(56,502)	(44,715)
Այլ եկամուտներ/ծախսեր	15	3,249	3,267
Գործառնական շահույթ (վնաս)		3,481	(4,245)
Ֆինանսական եկամուտ		3,695	4,350
Փոխարժեքային տարբերությունից օգուտ (վնաս)		(59)	243
Շահույթ մինչև հարկումը		7,117	348
Շահութահարկի գծով ծախս	16	(301)	(348)
Զուտ շահույթ		6,816	-
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների հանրագումար		6,816	-

Տնօրեն

Գլխավոր հաշվապահ

S.Բաղդասարյան

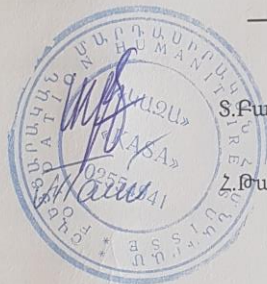
Հ.Թագվորյան

«Կազա» շվեյցարական մարդասիրական հիմնադրամի
 Մեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն
 2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

Միլիոն դրամ	Ծանոթ	Կանոնա- դրական կապիտալ	Չբաշխ- ված շահույթ	Ընդամենը
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2017	11	1,616	136,152	137,768
Զուտ շահույթ		-	-	-
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք		-	-	-
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների հանրագումար՝ առանց հարկերի		-	-	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2018		1,616	136,152	137,768
Զուտ շահույթ		-	6,816	6,816
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք		-	-	-
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների հանրագումար՝ առանց հարկերի		-	6,816	6,816
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2019		1,616	142,968	144,584

Տնօրեն

Գլխավոր հաշվապահ

S.Բաղդասարյան

Հ.Թազվորյան

«Գազա» շվեյցարական մարդասիրական հիմնադրամի
Դրամական հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

Միլիոն դրամ	Ծանոթ.	2019	2018
Գործառնական գործունեությունից դրամական հոսքեր			
վաճառքներից	14	82,471	18,037
դրամաշնորհներից	12	271,417	325,136
վարձակալությունից		5,066	3,600
այլ գործունեությունից		-	35
կյուրերի, ապրանքների ձեռք բերումից		(21,045)	(14,172)
աշխատանքների, ծառայությունների ձեռք բերումից		(119,624)	(91,113)
վճարումներ աշխատակիցներին և նրանց անունից		(165,213)	(150,813)
շահութահարկ	16	(459)	-
այլ հարկեր, պարտադիր վճարներ		(2,560)	(1,997)
այլ		(42,200)	(53,551)
Գործառնական գործունեությունից դրամական գուտ հոսքեր		7,853	35,162
Ներդրումային գործունեությունից դրամական հոսքեր			
տոկոսների ստացումից		3,695	4,350
փոխառությունների մարումից		-	2,500
հիմնական միջոցների ձեռքբերումից	7	(6,240)	(28,762)
Ներդրումային գործունեությունից դրամական գուտ հոսքեր		(2,545)	(21,912)
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական հոսքեր			
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական գուտ հոսքեր		-	-
Ընդամենը դրամական միջոցների գուտ հոսքեր		5,308	13,250
արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններ		(59)	124
Դրամական միջոցների մնացորդը առ 1 հունվարի		62,706	49,332
Դրամական միջոցների մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի		67,955	62,706

Տնօրեն

Գլխավոր հաշվապահ

Տ.Բաղդասարյան

Հ.Թազվորյան

1. Ընդհանուր տեղեկություններ

«ԿԱԶԱ» շվեյցարական մարդասիրական հիմնադրամը (այսուհետ նաև՝ Հիմնադրամ) ստեղծվել է 2001թ. հունիսի 11-ին, Շվեյցարիայի բարերարների միջոցներով և ջանքերով: Այն որպես հիմնադրամ գրանցվել է ՀՀ արդարադատության նախարարի N 149 հրամանով և վերագրանցվել է 25.07.2003թ-ին:

Հիմնադրամը ունի մեկ դուստր կազմակերպություն՝ «ՍոցՁեռ» ՍՊԸ (100% բաժնեմասով, 1,000 հազար դրամ կանոնադրական կապիտալով, ստեղծված 2019թ. փետրվարին), չունի ասոցիացված կազմակերպություններ և համատեղ վերահսկվող միավորներ: Սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ընդգրկում են Հիմնադրամը և իր դուստր կազմակերպությունը (այսուհետ՝ Խումբ):

Հիմնադրամի հիմնական ֆինանսավորումն իրականացվում է Շվեյցարիայից՝ տարբեր հիմնադրամների կողմից հատկացվող դրամաշնորհների ձևով:

Հիմնադրամի նպատակն է նպաստել.

- սոցիալապես անապահով բնակչության սոցիալական ապահովության իրականացմանը,
- մշակութային և կրթական տարբեր գործունեությունների ծավալմանը,
- սոցիալական, առողջապահական, հոգեբանական, բնապահպանական տարբեր ծրագրերի իրականացմանը և այլն:

Աշխատակիցների ցուցակային թվաքանակը 2019թ. 44 անձ է և 2018թ.՝ 44:

Հիմնադրամի իրավաբանական հասցեն է՝ ք.Երևան, Թումանյան փ.24 շենք, բն.5, որտեղ տեղակայված է Հիմնադրամի վարչական գրասենյակը:

Հիմնադրամի հիմնադիրներն են.

- Մոնիկ Բոնդուֆի-Մասրաֆը (Շվեյցարիա),
- Դարիո Բոնդուֆին (Շվեյցարիա),
- Սիրվարդ Կազանյան-Պիրսոնը (Շվեյցարիա):

Հիմնադրամի կառավարման բարձրագույն մարմինը Հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհուրդն է, որն ունի Հիմնադրամի կառավարման և գործունեության ցանկացած հարցի վերջնական լուծման իրավունք: Հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհրդի անդամները հինգն են՝

- Մոնիկ Բոնդուֆի-Մասրաֆը (Շվեյցարիա),
- Դարիո Բոնդուֆին (Շվեյցարիա),
- Անահիտ Մինասյան (Հայաստան),
- Միշել Մենի (Ֆրանսիա),
- Վերոնիկ Ժիրարդե (Շվեյցարիա):

Հիմնադրամի ընթացիկ գործունեության ղեկավարումն իրականացնում է տնօրենը: Հիմնադրամի տնօրենը իրականացնում է ընթացիկ գործառնություններ և հոգաբարձուների խորհրդի կողմից սահմանված այլ լիազորություններ:

Դուստր ընկերության գործունեության նպատակը տուրիզմի, հյուրանոցային սպասարկման և կրթության ոլորտներում տնտեսական գործունեություն իրականացնելու ճանապարհով շահույթի ստացումն է:

2. ՖՀՄՄ-ներին համապատասխանությունը

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են ֆինանսական Հաշվետվությունների Միջազգային Ստանդարտներին (ՖՀՄՄ) համապատասխան:

3. Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթը

ՀՀ արժույթը ՀՀ դրամն է, որը Խմբի ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթն է:

Ֆինանսական տեղեկատվությունը ցույց է տրված հազար դրամներով՝ առանց ստորակետից հետո տասնորդական նիշի:

10-32 էջերի ծանոթագրությունները կազմում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի համառոտ նկարագիրը

4.1. Չափման հիմունքները

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով: Սովորաբար սկզբնական արժեքը հիմնված է ակտիվի դիմաց տրված հատուցման իրական արժեքի վրա:

4.2. Ֆինանսական հաշվետվությունների կազմը

Ֆինանսական հաշվետվություններում ներառված են՝

ա) ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն՝ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ: Ընթացիկ և ոչ ընթացիկ ակտիվներն ու պարտավորությունները ներկայացվում են առանձին դասակարգմամբ:

բ) շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին մեկ համախմբված հաշվետվություն՝ տվյալ ժամանակաշրջանի համար: Խումբը ներկայացնում է շահույթում կամ վնասում ճանաչված ծախսերի բաժանումը (վերլուծումը)՝ օգտագործելով դրանց գործառնության վրա հիմնված դասակարգումը:

գ) սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն՝ տվյալ ժամանակաշրջանի համար:

դ) դրամական հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն՝ տվյալ ժամանակաշրջանի համար: Գործառնական գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի մասին տեղեկատվությունը ներկայացվում է՝ օգտագործելով ուղղակի մեթոդը: Վճարված տոկոսները դասակարգվում են որպես ֆինանսավորման, ստացված տոկոսներն ու շահաբաժինները՝ որպես ներդրումային գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքեր: Վճարված հարկերը դասակարգվում են որպես գործառնական գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքեր:

ե) ծանոթագրություններ, որոնք բաղկացած են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի համառոտ նկարագրից և այլ բացատրական տեղեկատվությունից:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում բացահայտվում է ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր գումարների՝ նախորդ ժամանակաշրջանի (նախորդ տարի) համադրելի տեղեկատվությունը: Երբ Խումբը իր ֆինանսական հաշվետվություններում փոփոխում է հոդվածների ներկայացումը կամ դասակարգումը, ապա վերադասակարգում է համադրելի գումարները, բացի այն դեպքերից, երբ վերադասակարգումն անիրագործելի է:

4.3. Համախմբման հիմունքներ

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների շրջանակը

Հիմնադրամը համախմբում է բոլոր դուստր կազմակերպությունների ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք գործում են ինչպես ՀՀ-ում, այնպես էլ արտերկրում:

Դուստր է այն կազմակերպությունը, որը վերահսկվում է Հիմնադրամի կողմից: Հիմնադրամը վերահսկողություն ունի ներդրման օբյեկտի (դուստր կազմակերպության) նկատմամբ, երբ ներդրման օբյեկտում իր ներգրավվածության արդյունքում նա ունի փոփոխական հատույցների իրավունք կամ ռիսկին ենթարկվածություն և ներդրման օբյեկտի նկատմամբ իր իշխանության միջոցով այդ հատույցների վրա ազդելու կարողություն:

Համախմբման ընթացակարգերը

Խումբը պատրաստում է համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ՝ միանման գործարքների և նույն հանգամանքներում տեղի ունեցող այլ դեպքերի համար օգտագործելով հաշվապահական հաշվառման միօրինակ քաղաքականություն:

Դուստր կազմակերպության համախմբումը սկսվում է նրա նկատմամբ Հիմնադրամի (մայր կազմակերպության) կողմից վերահսկողություն ձեռք բերելու ամսաթվից և դադարում է՝ ներդրման օրյեկտի նկատմամբ ներդրողի (մայր կազմակերպության) վերահսկողությունը կորցնելուն պես: Դուստր կազմակերպության եկամուտներն ու ծախսերը հիմնված են լինում ակտիվների և պարտավորությունների՝ ձեռքբերման ամսաթվի դրությամբ մայր կազմակերպության համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված արժեքների վրա:

Չվերահսկող բաժնեմասերը համախմբված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացվում են սեփական կապիտալում՝ մայր կազմակերպության սեփականատերերի սեփական կապիտալից առանձին:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները կազմելիս Հիմնադրամի և դուստր կազմակերպությունների ֆինանսական հաշվետվությունները համախմբվում են տող առ տող՝ գումարելով ակտիվների, պարտավորությունների, սեփական կապիտալի, եկամուտների և ծախսերի համապատասխան հոդվածները:

Որպեսզի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացնեն ֆինանսական տեղեկատվություն խմբի, որպես մեկ կազմակերպության համար, կատարվում են հետևյալ քայլերը՝

- ա) համախմբվում են մայր կազմակերպության և դուստր կազմակերպությունների ակտիվների, պարտավորությունների, սեփական կապիտալի, եկամուտների, ծախսերի և դրամական հոսքերի նմանատիպ հոդվածները.
- բ) հաշվանցվում է (բացառվում է) յուրաքանչյուր դուստր կազմակերպությունում մայր կազմակերպության ներդրման հաշվեկշռային արժեքը և յուրաքանչյուր դուստր կազմակերպության սեփական կապիտալում մայր կազմակերպության բաժինը.
- գ) ամբողջությամբ բացառվում են ներխմբային ակտիվները և պարտավորությունները, սեփական կապիտալը, եկամուտը, ծախսերը և դրամական հոսքերը, որոնք վերաբերում են խմբում ընդգրկված կազմակերպությունների միջև գործարքներին (ներխմբային գործարքներից առաջացող շահույթը կամ վնասը, որը ճանաչվել է ակտիվներում, օրինակ, պաշարներում և հիմնական միջոցներում, բացառվում է ամբողջությամբ):

4.4. Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցի յուրաքանչյուր (հիմնական) բաղկացուցիչ (առանձնացնելի միավոր), որի սկզբնական արժեքը հիմնական միջոցի ամբողջ արժեքում էական է, կամ ունի տնտեսական օգուտների սպառման նշանակալիորեն տարբեր մոդել, կամ ունի նշանակալիորեն տարբեր օգտակար ծառայություն, հաշվառվում է որպես առանձին միավոր:

Խումբը հիմնական միջոցի միավորի սկզբնավորման արժեքը բաշխում է ըստ դրա հիմնական բաղադրիչների: Հիմնական միջոցի միավորի հիմնական բաղադրիչները առանձնացնելուց հետո հիմնական միջոցի միավորի մնացած մասը ևս հաշվառվում է որպես հիմնական միջոցի միավորի հիմնական բաղադրիչ (հիմնական միջոցի միավորի մնացորդային հիմնական բաղադրիչ): Որպես հիմնական միջոցի միավորի հիմնական բաղադրիչ առանձին հաշվառվում է նաև հիմնական միջոցի միավորի անսարքությունների առկայության վերաբերյալ կանոնավոր լայնածավալ ստուգումների իրականացման ծախսումները (արժեքը), ինչպես նաև հիմնական միջոցի միավորի կանոնավոր լայնածավալ կապիտալ վերանորոգումների ծախսումները (արժեքը):

Հիմնական միջոցի միավորի հիմնական բաղադրիչները հիմնական միջոցի միավորի կազմում հաշվառվում են առանձին:

Չափումը ճանաչման պահին

Հիմնական միջոցի միավորը, որը կարող է ճանաչվել որպես ակտիվ, պետք է չափվի իր սկզբնական արժեքով, որը ճանաչման ամսաթվի դրությամբ անհապաղ վճարման գնի համարժեքն է: Երբ վճարումը վճարման նորմալ պայմաններով նախատեսված ժամկետից հետաձգվում է, անհապաղ վճարման գնի համարժեքի և ընդհանուր վճարումների տարբերությունը ճանաչվում է որպես տոկոսային

ծախս՝ հետաձգված ժամկետի ընթացքում, բացառությամբ եթե նշված տոկոսային ծախսումը կապիտալացվում է:

Սկզբնական արժեքի տարրերն են, մասնավորապես՝ գնման գինը, ներկրման տուրքերը, չփոխ-հատուցվող հարկերը և պարտադիր այլ վճարները, ակտիվը համապատասխան վայր հասցնելու և ղեկավարության նախանշած նպատակներով օգտագործման համար աշխատանքային վիճակի բերելու հետ ուղղակիորեն կապված ցանկացած ծախսում: Գործարկման և նման նախարտադրական ծախսումները հիմնական միջոցների սկզբնական արժեքում չեն ներառվում: Սկզբնական արժեքը որոշելիս առևտրային գեղջերը և արտոնությունները հանվում են:

Չափումը ճանաչումից հետո

Հիմնական միջոցի միավորը՝ որպես ակտիվ ճանաչելուց հետո, հաշվառվում է իր սկզբնական արժեքով (ինքնարժեքով)՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կուտակված կորուստները:

Մաշվածություն

Հիմնական միջոցների բոլոր դասերի նկատմամբ կիրառվում է մաշվածության հաշվարկման գծային մեթոդը:

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայությունը որոշելիս հաշվի են առնվում հետևյալ գործոնները.

- ա) Խմբի կողմից ակտիվի ենթադրվող օգտագործելիությունը,
- բ) ակնկալվող ֆիզիկական մաշվածությունը,
- գ) տեխնիկական հնացածությունը,
- դ) հիմնական միջոցի օգտագործման իրավական կամ նման այլ սահմանափակումներ:

Խումբը հիմնական միջոցների խմբերի նկատմամբ կիրառում է հետևյալ օգտակար ծառայությունները.

<i>Դասի անվանումը</i>	<i>Օգտակար ծառայությունը</i>
Շենքեր	60-80 տարի
Կառուցվածքներ	20 տարի
Մեքենաներ և սարքավորումներ	5-8 տարի
Տրանսպորտային միջոցներ	5-8 տարի
Արտադրատնտեսական գույք, գործիքներ	5-8 տարի
Հաշվողական և համակարգչային տեխնիկա	1-3 տարի
Այլ հիմնական միջոցներ	5-8 տարի

Հողամասը ունի անսահմանափակ օգտակար ծառայություն, հետևաբար դրա համար մաշվածություն չի հաշվարկվում:

Մինչև 50 հազար դրամ արժողությամբ հիմնական միջոցների օգտակար ծառայությունը սահմանվում է 1 տարի:

Ակտիվի մաշվածությունը սկսում է հաշվարկվել, երբ այն մատչելի է օգտագործման համար, այսինքն՝ երբ այն գտնվում է այնպիսի վայրում և վիճակում, որն անհրաժեշտ է՝ ղեկավարության նախանշած նպատակով այն օգտագործելու համար: Ակտիվի մաշվածության հաշվարկումը դադարում է ակտիվի՝ ՖՀՄՍ 5-ի համաձայն որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգվելու (կամ որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված օտարման խմբում ներառվելու) և ակտիվն ապաճանաչելու ամսաթվերից ամենավաղով:

Հիմնական միջոցի մաշվածության գումարը իր օգտակար ծառայության ընթացքում պարբերաբար բաշխելու համար կիրառվում է մաշվածության հաշվարկման գծային մեթոդը:

Հետագա ծախսումները

Հիմնական միջոցի միավորին վերաբերող հետագա ծախսումներն ավելացվում են դրա հաշվեկշռային արժեքին (կապիտալացվում են), եթե այդ ծախսումները բավարարում են ճանաչման

չափանիշները: Մասնավորապես, հիմնական միջոցի միավորի վրա նոր մասի ավելացման, կամ հիմնական միջոցի միավորի մի մասի պարբերաբար փոխարինման ծախսումները ավելացվում է հիմնական միջոցի միավորի հաշվեկշռային արժեքին (կապիտալացվում է): Հիմնական միջոցների փոխարինվող մասերը ենթակա են ապաճանաչման: Ամենօրյա սպասարկման ծախսումները՝ չեն ավելացվում հիմնական միջոցի հաշվեկշռային արժեքին (չեն կապիտալացվում):

Ապաճանաչում

Հիմնական միջոցի միավորի հաշվեկշռային արժեքը պետք է ապաճանաչվի, երբ՝

ա) այն օտարվում է, կամ

բ) ապագա ոչ մի տնտեսական օգուտ չի ակնկալվում դրա օգտագործումից կամ օտարումից:

4.5. Ակտիվների արժեզրկում

Սույն պարագրաֆի դրույթները վերաբերում են հիմնական միջոցներին:

Խումբը յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գնահատում է՝ առկա է արդյոք որևէ հայտանիշ, ըստ որի ակտիվը կարող է արժեզրկված լինել: Եթե առկա է որևէ այդպիսի հայտանիշ, ապա Խումբը գնահատում է ակտիվի փոխհատուցվող գումարը:

Եթե առկա է որևէ հայտանիշ, ըստ որի՝ ակտիվը կարող է արժեզրկված լինել, ապա փոխհատուցվող գումարը գնահատվում է առանձին ակտիվի համար: Եթե հնարավոր չէ գնահատել առանձին ակտիվի փոխհատուցվող գումարը, Խումբը որոշում է այն դրամաստեղծ միավորի փոխհատուցվող գումարը, որին պատկանում է տվյալ ակտիվը (ակտիվի դրամաստեղծ միավոր):

Արժեզրկումից կորուստ

Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է մինչև դրա փոխհատուցվող գումարը այն և միայն այն դեպքում, եթե ակտիվի փոխհատուցվող գումարն ավելի փոքր է, քան դրա հաշվեկշռային արժեքը: Այդ նվազումն իրենից ներկայացնում է արժեզրկումից կորուստ:

Արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ակտիվը հաշվառվում է վերագնահատված գումարով: Վերագնահատված ակտիվի արժեզրկումից ցանկացած կորուստ դիտվում է որպես վերագնահատումից արժեքի նվազում:

Արժեզրկումից կորստի ճանաչումից հետո ապագա ժամանակաշրջանների համար ակտիվի գծով մաշվածության (ամորտիզացիայի) հաշվեզրումը ճշգրտվում է՝ ակտիվի վերանայված հաշվեկշռային արժեքի և մնացորդային արժեքի (եթե այդպիսին գոյություն ունի) տարբերությունը նրա մնացորդային օգտակար ծառայության ընթացքում պարբերաբար բաշխելու նպատակով:

Արժեզրկումից կորստի հակադարձում

Արժեզրկումից կորստի հակադարձմանը վերագրելի ակտիվի ավելացած հաշվեկշռային արժեքը չպետք է գերազանցի այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլիներ (առանց համապատասխան ամորտիզացիայի կամ մաշվածության), եթե նախորդ տարիներին այդ ակտիվի գծով արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլիներ:

Ակտիվի, բացառությամբ գուդվիլի, գծով արժեզրկումից կորստի հակադարձումը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ երբ ակտիվը հաշվառվում է վերագնահատված արժեքով: Վերագնահատված ակտիվի արժեզրկումից կորստի ցանկացած հակադարձում դիտվում է որպես վերագնահատումից արժեքի աճ:

Արժեզրկումից կորստի հակադարձումը ճանաչելուց հետո ապագա ժամանակաշրջանների համար ակտիվի գծով մաշվածության (ամորտիզացիայի) հաշվեզրումը ճշգրտվում է՝ ակտիվի վերանայված հաշվեկշռային արժեքի և մնացորդային արժեքի (եթե այդպիսին գոյություն ունի) տարբերությունը նրա մնացորդային օգտակար ծառայության ընթացքում պարբերաբար բաշխելու նպատակով:

4.6. Պաշարներ

Սկզբնական չափում

Սկզբնական ճանաչման պահին պաշարները չափվում են սկզբնական արժեքով (ինքնարժեքով):

Պաշարների ինքնարժեքը ներառում է ձեռք բերման ծախսումները, արտադրանքի վերամշակման բոլոր ծախսումները և պաշարները ներկա գտնվելու վայր և վիճակի բերելու հետ կապված բոլոր այլ ծախսումները:

Պաշարների ձեռքբերման ծախսումները ներառում են ձեռքբերման գինը, ներկրման տուրքերը և հարկերը (բացառությամբ նրանց, որոնք հարկային մարմինների կողմից ենթակա են Խմբին ետ վերադարձման), ինչպես նաև տրանսպորտային, բեռնման-բեռնաթափման և այլ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն կապված են ապրանքների, նյութերի և ծառայությունների ձեռքբերման հետ: Ձեռքբերման ծախսումները որոշելիս առևտրային գեղջերը, գների իջեցումները և նմանատիպ այլ ճշգրտումները հանվում են:

Պաշարների վերամշակման ծախսումները ներառում են արտադրանքի վերամշակման հետ ուղղակիորեն կապված ծախսումները, ինչպիսիք են աշխատուժի գծով ուղղակի ծախսումները: Այն ներառում է նաև պատրաստի արտադրանքի վրա պարբերաբար բաշխվող հաստատուն և փոփոխուն արտադրական վերադիր ծախսումները, որոնք կատարվում են նյութերը պատրաստի արտադրանք դարձնելու (վերամշակելու) ընթացքում:

Հաստատուն արտադրական վերադիր ծախսումները վերամշակման ծախսումների վրա բաշխվում են՝ ելնելով արտադրական հզորությունների նորմալ մակարդակից: Յուրաքանչյուր միավոր արտադրանքի վրա բաշխվող հաստատուն արտադրական վերադիր ծախսումների գումարը չի ավելանում ցածր արտադրողականության կամ արտադրության պարապուրդի հետևանքով: Չբաշխված վերադիր ծախսումները ճանաչվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակաշրջանում: Արտադրության ծավալների անսովոր բարձր լինելու ժամանակաշրջաններում յուրաքանչյուր միավոր արտադրանքի վրա բաշխվող հաստատուն արտադրական վերադիր ծախսումների գումարը նվազեցվում է այնպես, որ պաշարները չչափվեն ինքնարժեքից բարձր:

Փոփոխուն արտադրական վերադիր ծախսումները յուրաքանչյուր միավոր արտադրանքի վրա բաշխվում են արտադրական հզորությունների փաստացի օգտագործման հիման վրա:

Պաշարների ինքնարժեքի մեջ այլ ծախսումները ներառվում են միայն այն չափով, որ չափով դրանք կատարվել են՝ պաշարները ներկա գտնվելու վայր և պատշաճ վիճակի բերելու համար:

Պաշարների ինքնարժեքի մեջ չներառվող և դրանց կատարման ժամանակաշրջանում ծախս ճանաչվող ծախսումների օրինակներ են՝

ա) գերնորմատիվային ծախսումները՝ կապված նյութերի, աշխատուժի և արտադրական այլ ծախսումների գերաժախսի հետ.

բ) պահպանման ծախսումները, բացառությամբ եթե դրանք անհրաժեշտ են արտադրության գործընթացում՝ նախքան հաջորդ արտադրական փուլին անցնելը.

գ) վարչական վերադիր ծախսումները, որոնք կապված չեն պաշարները ներկա գտնվելու վայր հասցնելու կամ պատշաճ վիճակի բերելու հետ.

դ) վաճառքի ծախսումները:

Երբ պաշարները ձեռք են բերվում հետաձգված մարման ժամկետով, ապա վճարման նորմալ պայմաններում ձեռքբերման գնի և վճարված գումարի տարբերությունը, ճանաչվում է որպես տոկոսային ծախս ֆինանսավորման ամբողջ ժամանակաշրջանի ընթացքում:

Պաշարների ինքնարժեքում փոխառության ծախսումների՝ կապիտալացման մոտեցումները ներկայացված են համապատասխան բաժնում:

Ինքնարժեքի չափման մեխանիզմները

Պաշարների ինքնարժեքի չափման մեխանիզմները՝ ստանդարտ ծախսումների մեթոդը կամ մանրածախ մեթոդը, կարող են օգտագործվել նպատակահարմարությունից ելնելով, եթե արդյունքները մոտավորապես հավասար են ինքնարժեքին:

Ստանդարտ ծախսումները հաշվի են առնում հումքի և նյութերի, աշխատուժի, արդյունավետության և հզորության նորմալ մակարդակը: Դրանք պարբերաբար վերլուծվում են և, անհրաժեշտության դեպքում, վերանայվում են՝ արդի պայմաններից ելնելով:

Ինքնարժեքի բանաձևեր

Փոխադարձ փոխարկելի չհանդիսացող պաշարների, ինչպես նաև հատուկ նախագծերի համար նախատեսված ու արտադրված ապրանքների կամ ծառայությունների միավորի ինքնարժեքը հաշվարկվում է կոնկրետ արտադրանքի ինքնարժեքի որոշման ճանապարհով:

Փոխադարձ փոխարկելի հանդիսացող պաշարների ինքնարժեքը որոշվում է «Առաջին մուտք՝ առաջին ելք» (ՖԻՖՈ) բանաձևով:

Հետագա չափում

Պաշարները չափվում են ինքնարժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով:

Պաշարների ինքնարժեքը իջեցվում է մինչև իրացման գուտ արժեքի մակարդակ՝ ըստ տեսակների հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ:

Պաշարների ինքնարժեքի ցանկացած իջեցման գումար՝ մինչև իրացման գուտ արժեք, և պաշարների բոլոր կորուստները ճանաչվում են որպես ծախս այն ժամանակաշրջանում, երբ կատարվել է ինքնարժեքի իջեցումը կամ առաջացել է կորուստը:

Պաշարների ցանկացած իջեցման գումարի ցանկացած վերականգնման գումար, որը առաջացել է իրացման գուտ արժեքի աճից, ճանաչվում են որպես պաշարների՝ ծախս ճանաչված գումարի նվազեցում այն հաշվետու ժամանակաշրջանում, երբ տեղի է ունեցել վերականգնումը:

Ոչ իրացվելի պաշարները դուրս են գրվում իրենց հաշվեկշռային արժեքով: Ոչ իրացվելի են այն պաշարները, որոնք չեն իրացվել կամ օգտագործվել հաշվեկշռում հաշվառելուց 12 ամսվա ընթացքում և որոնք հավանական է, որ որևէ այլ ձևով չեն օգտագործվի՝ կապված դրանց բարոյական հնացման, որակի վատացման և այլ պատճառներով:

4.7. Ֆինանսական ակտիվներ

Ճանաչում

Խումբը ֆինանսական ակտիվը ճանաչում է, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ:

Ապաճանաչում

Խումբը ֆինանսական ակտիվը ապաճանաչում է, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը կամ այն փոխանցում է ֆինանսական ակտիվը և սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները դրամարկղում դրամական միջոցներն են և ցպահանջ ավանդները:

Դրամական միջոցների համարժեքները պահվում են կարճաժամկետ դրամական պարտավորությունները բավարարելու նպատակով, այլ ոչ թե ներդրման կամ այլ նպատակներով: Որպեսզի ներդրումները որակվեն որպես դրամական միջոցների համարժեքներ, դրանք պետք է լինեն ազատ փոխարկելի՝ նախապես հայտնի դրամական գումարներով, և դրանց արժեքի փոփոխման ռիսկը պետք է լինի ոչ նշանակալի: Հետևաբար, ներդրումները սովորաբար դասվում են դրամական միջոցների համարժեքների շարքին միայն այն դեպքում, եթե դրանք ունեն մարման կարճ ժամկետ, օրինակ՝ ձեռքբերման օրվանից երեք ամիս, կամ ավելի քիչ: Բանկային օվերդրաֆտները, որոնք ենթակա են ցպահանջ մարման, կազմում են Խմբի դրամական միջոցների կառավարման բաղկացուցիչ մասը և, որպես բաղադրիչ, դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունում ներառվում են դրամական միջոցներում և դրամական միջոցների համարժեքներում, իսկ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում՝ պարտավորություններում:

4.8. Ֆինանսական պարտավորություններ

Ճանաչում

Խումբը ֆինանսական պարտավորությունը ճանաչում է, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ:

Ապաճանաչում

Խումբը ֆինանսական պարտավորությունը (կամ ֆինանսական պարտավորության մի մասը) ապաճանաչում է, երբ այն մարվում է, այսինքն՝ երբ պայմանագրում նշված պարտականությունը կատարվում է կամ չեղյալ է համարվում կամ ուժը կորցնում է: Ապաճանաչված ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և վճարված կամ վճարվելիք հատուցման միջև տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Գոյություն ունեցող փոխառուի և փոխատուի միջև նշանակալիորեն տարբերվող պայմաններով պարտքային գործիքների փոխանակությունը հաշվառվում է որպես սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մարում և նոր ֆինանսական պարտավորության ճանաչում: Նմանապես, գոյություն ունեցող ֆինանսական պարտավորության կամ դրա մի մասի պայմանների նշանակալի վերափոխումը (անկախ այն բանից, արդյոք այն վերագրելի է փոխառուի ֆինանսական դժվարություններին) հաշվառվում է որպես սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մարում և նոր ֆինանսական պարտավորության ճանաչում:

Դասակարգում

Ֆինանսական պարտավորության կատեգորիաներն են՝

- ֆինանսական պարտավորություններ՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով,
- այլ ֆինանսական պարտավորություններ:

4.9. Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումներ

Երբ աշխատակիցը հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում Խմբին մատուցել է ծառայություն, Խումբը, աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումների չգեղջված գումարը, որոնք ակնկալվում է վճարել այդ ծառայության դիմաց, ճանաչում է՝

ա) որպես պարտավորություն՝ արդեն վճարված գումարները հանելուց հետո: Եթե արդեն վճարված գումարը գերազանցում է հատուցումների չգեղջված գումարը, Խումբը ճանաչում է այդ տարբերությունը որպես ակտիվ՝ այն չափով, որով կանխավճարը կհանգեցնի, օրինակ, ապագա վճարումների կրճատման կամ դրամական միջոցների վերադարձի, և

բ) որպես ծախս, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ՖՀՄՄ-ներով պահանջվում կամ թույլատրվում է հատուցումների գումարը ներառել մեկ այլ ակտիվի արժեքի մեջ (օրինակ, պաշարների, հիմնական միջոցների դեպքում):

Խումբը փոխհատուցելի բացակայությունների ձևով աշխատակիցների հատուցումների ակնկալվող ծախսումները ճանաչում է՝

ա) կուտակվող փոխհատուցելի բացակայությունների դեպքում (օրինակ՝ տարեկան արձակուրդը)՝ այն ժամանակ, երբ աշխատակիցները ծառայություն են մատուցում, որն ավելացնում է իրենց իրավունքները ապագա փոխհատուցելի բացակայությունների նկատմամբ, և

բ) չկուտակվող փոխհատուցելի բացակայությունների դեպքում (օրինակ՝ ժամանակավոր անաշխատունակությունը)՝ այն ժամանակ, երբ բացակայությունը տեղի է ունենում:

Խումբը կուտակվող փոխհատուցելի բացակայությունների գծով ակնկալվող ծախսումները չափում է որպես լրացուցիչ գումար, որը Խումբը ակնկալում է վճարել որպես հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ կուտակված չօգտագործված իրավունքների արդյունք: Ընդ որում այդ հաշվարկներում ներառվում է նաև պարտադիր սոցիալական ապահովագրության վճարների մասը:

4.10. Գործառնական վարձակալություն

Գործառնական վարձակալության տրված (ստացված) ակտիվները ճանաչվում են վարձատուի հաշվեկշռում:

Որպես վարձակալ, գործառնական վարձակալության գծով վարձավճարները վարձակալության ժամկետի ընթացքում ճանաչվում են որպես ծախս կամ ծախսում գծային հիմունքով, եթե մեկ այլ սխստեմատիկ հիմունք ավելի լավ չի ներկայացնում ակտիվի օգտագործումից օգուտների ստացման ժամանակային գրաֆիկը:

4.11. Հասույթ

Չափում

Հասույթը չափվում է ստացված կամ ստացվելիք հատուցման իրական արժեքով:

Սովորաբար հատուցումը ունի դրամական միջոցների կամ դրամական միջոցների համարժեքի տեսք, իսկ հասույթը՝ ստացված կամ ստացվելիք դրամական միջոցների կամ դրանց համարժեքների գումարն է:

Երբ պայմանավորվածության արդյունքում գործարքը վերածվում է ֆինանսականի, հատուցման իրական արժեքը որոշվում է բոլոր ապագա վճարումների զեղչման հիման վրա՝ կիրառելով պայմանական տոկոսադրույքը: Պայմանական տոկոսադրույքն ավելի հստակ որոշվում է՝

ա) նման վարկունակություն ունեցող թողարկողի նմանատիպ ֆինանսական գործիքի համար գերակշռող դրույքաչափով, կամ՝

բ) տոկոսադրույքով, որը զեղչում է ֆինանսական գործիքի անվանական գումարը՝ այն հասցնելով ապրանքների կամ ծառայությունների ընթացիկ վաճառքի գնին:

Իրական արժեքի և հատուցման անվանական գումարի տարբերությունը ճանաչվում է տոկոսային հասույթ:

Ապրանքների վաճառք

Ապրանքների վաճառքից ստացվող հասույթը ճանաչվում է, երբ բավարարված են հետևյալ բոլոր պայմանները՝

ա) Խումբը գնորդին է փոխանցում ապրանքների սեփականության հետ կապված ռիսկերի և հատույցների նշանակալի մասը.

բ) Խումբը չի պահպանում ո՛չ կառավարման շարունակական մասնակցություն, որը սովորաբար բխում է սեփականության իրավունքից, և ո՛չ էլ վաճառված ապրանքների նկատմամբ արդյունավետ վերահսկում.

գ) հնարավոր է արժանահավատորեն չափել հասույթի գումարը.

դ) հավանական է, որ գործարքի հետ կապված տնտեսական օգուտները կհոսեն Խումբ.

ե) գործարքի հետ կապված կատարված կամ կատարվելիք ծախսումները հնարավոր է արժանահավատորեն չափել:

Սովորաբար սեփականության հետ կապված ռիսկերի և հատույցների փոխանցումը գնորդին համընկնում է սեփականության իրավունքի կամ տիրապետման իրավունքի փոխանցման հետ:

Երբ ապրանքները վաճառվում են, դրանց հաշվեկշռային արժեքը պետք է ճանաչվի որպես ծախս այն ժամանակաշրջանում, երբ ճանաչվում է դրանց հետ կապված հասույթը:

Ծառայությունների մատուցում

Երբ ծառայությունների մատուցման գործարքի արդյունքը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել, գործարքից հասույթը ճանաչվում է՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործարքի ավարտվածության աստիճանի հիման վրա: Գործարքի արդյունքը կարելի է արժանահավատորեն գնահատել, եթե բավարարվեն հետևյալ բոլոր պայմանները՝

ա) հնարավոր է արժանահավատորեն չափել հասույթի գումարը.

բ) հավանական է, որ գործարքի հետ կապված տնտեսական օգուտները կհոսեն դեպի Խումբ.

գ) հնարավոր է արժանահավատորեն չափել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործարքի ավարտվածության աստիճանը.

դ) հնարավոր է արժանահավատորեն չափել գործարքի համար կատարված և գործարքն ավարտելու համար անհրաժեշտ ծախսումները:

Տոկոսներ

Տոկոսները ճանաչվում են, երբ՝

ա) հավանական է, որ գործարքի հետ կապված տնտեսական օգուտները կհոսեն դեպի Խումբ.

բ) հնարավոր է արժանահավատորեն չափել հասույթների գումարը:

Տոկոսը ճանաչվում է՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսի մեթոդը:

4.12. Շնորհներ

Ճանաչում

Շնորհները ճանաչվում են, երբ կա հիմնավոր հավաստիացում, որ.

ա) Խումբը բավարարելու է դրանց կցված պայմանները, և

բ) շնորհները ստացվելու են:

Ներկայացում

Շնորհները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացվում են՝ որպես հետաձգված եկամուտ:

Հաշվառում

Շնորհները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում սխտեմատիկ հիմունքով այն ժամանակաշրջանների ընթացքում, երբ Խումբը որպես ծախս է ճանաչում դրանց համապատասխան ծախսումները, որոնց փոխհատուցման համար նախատեսված են շնորհները:

Շնորհը, որը ստացման ենթակա է դառնում՝ ի հատուցում արդեն կրած ծախսերի կամ վնասների, կամ որի նպատակն է Խմբին տրամադրել անհետաձգելի ֆինանսական օգնություն՝ առանց դրա հետ կապված հետագա ծախսումների, ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում այն հաշվետու ժամանակաշրջանում, երբ այն դառնում է ստացման ենթակա:

Վերադարձում

Շնորհը, որը դառնում է վերադարձման ենթակա, հաշվառվում է որպես հաշվապահական հաշվառման գնահատման փոփոխություն: Շնորհի վերադարձումը առաջին հերթին կատարվում է տվյալ շնորհի գծով չամորտիզացված հետաձգված կրեդիտային մնացորդի հաշվին: Այնքանով, որքանով վերադարձումը գերազանցում է այդպիսի հետաձգված կրեդիտային մնացորդը, կամ երբ հետաձգված կրեդիտային մնացորդ գոյություն չունի, վերադարձումը ճանաչվում է անմիջապես շահույթում կամ վնասում:

4.13. Արտարժույթի փոխանակման փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքներ

Ֆունկցիոնալ արժույթ

Ֆունկցիոնալ արժույթը որոշելիս Խումբը հաշվի է առնում ստորև նշված գործոնները՝

ա) արժույթը՝

-որը հիմնականում ազդում է ապրանքների և ծառայությունների վաճառքի գների վրա (հաճախ այն արժույթը, որով իր ապրանքների և ծառայությունների վաճառքի գները սահմանվում և հաշվարկները կատարվում են), և

-այն երկրի արժույթը, որի մրցակցային գործոններն ու կանոններն են հիմնականում որոշում իր ապրանքների և ծառայությունների վաճառքի գները.

բ) արժույթ, որը հիմնականում ազդում է ապրանքների մատակարարման կամ ծառայությունների մատուցման համար անհրաժեշտ աշխատուժի, նյութական և այլ ծախսումների վրա (նշվածը հաճախ այն արժույթն է, որով նման ծախսումները սահմանվում և կատարվում են):

Խմբի ֆունկցիոնալ արժույթը ՀՀ դրամն է:

Սկզբնական ճանաչում

Արտարժույթով գործառնությունը սկզբնապես ճանաչման պահին հաշվառվում է ֆունկցիոնալ արժույթով՝ արտարժույթի գումարի նկատմամբ կիրառելով ֆունկցիոնալ արժույթի և արտարժույթի միջև գործառնության ամսաթվի դրությամբ սփոթ փոխանակման փոխարժեքը:

Որպես սփոթ փոխանակման փոխարժեք ընդունվում է արժույթային շուկայում ձևավորված արտարժույթների միջին փոխարժեքը՝

	<i>31.12.2019</i>	<i>31.12.2018</i>
	<i>ՀՀ դրամ</i>	<i>ՀՀ դրամ</i>
1 ԱՄՆ դոլար	479.70	483.75

1 Եվրո

537.26

553.65

Հաջորդող հաշվետու ժամանակաշրջանների վերջի դրությամբ տեղեկատվության ներկայացում
Յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին՝

ա) արտարժույթով դրամային հողվածները վերահաշվարկվում են՝ կիրառելով փակման փոխարժեքը.

բ) սկզբնական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային հողվածները վերահաշվարկվում (ներկայացվում) են գործառնության ամսաթվի փոխանակման փոխարժեքով և

գ) իրական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային հողվածները վերահաշվարկվում (ներկայացվում) են իրական արժեքի որոշման օրվա փոխանակման փոխարժեքով:

Փոխարժեքային տարբերությունների ճանաչումը

Փոխարժեքային տարբերությունները, որոնք առաջանում են դրամային հողվածների մարման արդյունքում, կամ երբ դրամային հողվածները վերահաշվարկվում են մի փոխարժեքով, որը տարբերվում է տվյալ հաշվետու ժամանակաշրջանում դրանց սկզբնապես ճանաչման կամ նախորդ ֆինանսական հաշվետվություններում վերահաշվարկման փոխարժեքից, ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում այն ժամանակաշրջանում, որում դրանք առաջացել են, բացառությամբ՝

- Դրամային հողվածի հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունները, որոնք կազմում են արտերկրյա ստորաբաժանումում հաշվետու կազմակերպության կատարած գուտ ներդրման մի մասը, կոնկրետ իրավիճակից ելնելով, ճանաչվում են Խմբի առանձին ֆինանսական հաշվետվությունների կամ արտերկրյա ստորաբաժանման անհատական ֆինանսական հաշվետվությունների շահույթում կամ վնասում: Ֆինանսական հաշվետվություններում, երբ արտերկրյա ստորաբաժանումը դուստր կազմակերպություն է, այդպիսի փոխարժեքային տարբերությունները սկզբնապես ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում և սեփական կապիտալից վերադասակարգվում են որպես գուտ ներդրման օտարումից շահույթ կամ վնաս:

4.14. Շահութահարկ

Ընթացիկ հարկ

Ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների համար ընթացիկ հարկային պարտավորությունները (ակտիվները) չափվում են այն գումարով, որն ակնկալվում է, որ կվճարվի բյուջե (կփոխհատուցվի բյուջեից)՝ կիրառելով հարկերի դրույքները (և հարկային հարաբերություններ կարգավորող նորմատիվ իրավական ակտերը), որոնք ուժի մեջ են եղել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Հետաձգված հարկ

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չափվում են հարկերի այն դրույքների օգտագործմամբ, որոնք ակնկալվում է, որ կիրառման մեջ կլինեն ակտիվի իրացման կամ պարտավորության մարման ժամանակ՝ հիմք ընդունելով հարկերի այն դրույքները (և հարկային հարաբերություններ կարգավորող նորմատիվ իրավական ակտերը), որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Այլ տեղեկատվության բացակայության դեպքում Խումբը կիրառում է 20% դրույք՝ հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների և օգտագործվող նվազեցվող (հանվող) ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չեն զեղչվում (դիսկոնտավորվում):

Հետաձգված հարկային ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ստուգվում (վերանայվում) է: Խումբը նվազեցնում է հետաձգված հարկային ակտիվի հաշվեկշռային արժեքն այն չափով, որքանով որ այլևս հավանական չէ, որ կստանա բավարար հարկվող շահույթ, որը թույլ կտա հետաձգված հարկային ակտիվից օգուտն ամբողջությամբ կամ մասամբ իրացնել: Ցանկացած այդպիսի նվազեցում վերականգնվում է այն չափով, որքանով որ հավանական է դառնում բավարար հարկվող շահույթի ստացումը:

Եկամուտ կամ ծախս ներկայացում

Ընթացիկ և հետաձգված հարկերը պետք է ճանաչվեն որպես եկամուտ կամ ծախս և ներառվեն տվյալ ժամանակաշրջանի շահույթի կամ վնասի մեջ, բացառությամբ հարկի այն մասի, որոնք վերաբերում են այն հողվածներին, որոնք, նույն կամ տարբեր ժամանակաշրջանում, ճանաչված են՝

(ա) այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում՝ պետք է ճանաչվեն այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում.

(բ) ուղղակիորեն սեփական կապիտալում՝ պետք է ճանաչվեն ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:

Խումբը շահույթ կամ վնասի, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի և սեփական կապիտալի հողվածները ներկայացնում է՝ հանելով համապատասխան հարկային հետևանքները:

Հաշվանցում

Խումբը ընթացիկ հարկային ակտիվները և ընթացիկ հարկային պարտավորությունները հաշվանցում է այն և միայն այն դեպքում, եթե՝

ա) ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք, և՝

բ) մտադիր է՝ կամ հաշվարկն իրականացնել (ակտիվը կամ պարտավորությունը մարել) գուտ հիմունքով, կամ իրացնել ակտիվը և մարել պարտավորությունը միաժամանակ:

Խումբը հետաձգված հարկային ակտիվը և հետաձգված հարկային պարտավորությունը հաշվանցում է այն և միայն այն դեպքում, եթե՝

ա) ունի իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք հաշվանցելու հետաձգված հարկային ակտիվները հարկային պարտավորությունների դիմաց, և՝

բ) հետաձգված հարկային ակտիվը և հետաձգված հարկային պարտավորությունը վերաբերում են շահութահարկին, որը գանձվում է նույն հարկային մարմնի կողմից՝

I. նույն հարկատուից (հարկվող միավորից), կամ՝

II. տարբեր հարկատուներից, որոնք մտադիր են կամ մարել ընթացիկ հարկային պարտավորությունները և ակտիվները գուտ հիմունքով, կամ իրացնել ակտիվները և մարել պարտավորությունները միաժամանակ՝ յուրաքանչյուր ապագա ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում ակնկալվում է հետաձգված հարկային պարտավորությունների և ակտիվների զգալի գումարների մարում կամ փոխհատուցում:

4.15. Սխալներ

Խումբը ուղղում է նախորդող ժամանակաշրջանի էական սխալները հետընթաց (բացառությամբ երբ անիրագործելի է կոնկրետ ժամանակաշրջանի վրա սխալի հետևանքների կամ դրա կուտակային հետևանքների որոշումը) դրանց հայտնաբերումից հետո հրապարակման համար հաստատված առաջին ֆինանսական հաշվետվությունների փաթեթում՝

ա) վերահաշվարկելով ներկայացված այն նախորդող ժամանակաշրջանի (ժամանակաշրջանների) համեմատելի գումարները, որոնցում տեղի է ունեցել սխալը, կամ

բ) եթե սխալը տեղի է ունեցել նախքան մինչև ներկայացված ամենավաղ ժամանակաշրջանը, ապա ակտիվների, պարտավորությունների և սեփական կապիտալի սկզբնական մնացորդները վերահաշվարկելով ներկայացված նախորդող ամենավաղ ժամանակաշրջանի համար:

4.16. Հաշվապահական հաշվառման գնահատումներում փոփոխություններ

Հաշվապահական հաշվառման գնահատումներում փոփոխության հետևանքը, բացառությամբ ստորև շարադրվածի, ճանաչվում է առաջընթաց՝ արտացոլվելով շահույթի կամ վնասի մեջ՝

ա) փոփոխման ժամանակաշրջանում, եթե փոփոխությունն ազդում է միայն տվյալ ժամանակաշրջանի վրա, կամ

բ) փոփոխման ժամանակաշրջանում և հետագա ժամանակաշրջաններում, եթե փոփոխությունը երկուսի վրա էլ ազդում է:

Այնքանով, որքանով հաշվապահական հաշվառման գնահատման փոփոխությունն առաջացնում է ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխություն կամ առնչվում է սեփական կապիտալի որևէ

հոդվածի հետ, այն ճանաչվում է համապատասխան ակտիվի, պարտավորության կամ սեփական կապիտալի հոդվածի հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտման միջոցով՝ փոփոխության ժամանակաշրջանում:

Այն դեպքերում, երբ դժվար է տարբերակել հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունը հաշվապահական հաշվառման գնահատման փոփոխությունից, այն դիտվում է որպես հաշվառման գնահատման փոփոխություն՝ համապատասխան բացահայտմամբ:

4.17. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունում փոփոխություններ

Խումբը փոփոխում է հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը միայն այն դեպքում, եթե այդ փոփոխությունը՝

ա) պահանջվում է որևէ ՖՀՄՄ-ով, կամ

բ) հանգեցնում է ֆինանսական հաշվետվություններում Խմբի ֆինանսական վիճակի, ֆինանսական արդյունքների և դրամական հոսքերի վրա գործառնությունների, այլ դեպքերի և իրադարձությունների ազդեցության վերաբերյալ առավել արժանահավատ և տեղին (ռելևանտ) տեղեկատվության ներկայացմանը:

Եթե Խումբը հաշվապահական հաշվառման նոր քաղաքականությունը կիրառում է հետընթաց, ապա հաշվապահական հաշվառման նոր քաղաքականությունը կիրառում է նախորդող ժամանակաշրջանների համադրելի տեղեկատվության նկատմամբ՝ հետ գնալով այնքան ժամանակաշրջան, որքան քաղաքականության հետընթաց կիրառումը իրագործելի է: Հետընթաց կիրառությունը նախորդող ժամանակաշրջանի նկատմամբ իրագործելի չէ, քանի դեռ հնարավոր չէ որոշել այդ ժամանակաշրջանի ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության սկզբնական և վերջնական մնացորդների կուտակային հետևանքը: Ճշգրտման հանրագումարը, որը վերաբերում է ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված ժամանակաշրջաններին նախորդող ժամանակաշրջաններին, վերագրվում է ամենավաղ ժամանակաշրջանում ներկայացված սեփական կապիտալի յուրաքանչյուր ազդեցություն կրած բաղադրիչի սկզբնական մնացորդին: Սովորաբար, ճշգրտումը վերագրվում է չբաշխված շահույթին: Այնուամենայնիվ, ճշգրտումը կարող է վերագրվել սեփական կապիտալի մեկ այլ բաղադրիչի (օրինակ՝ մեկ այլ ՖՀՄՄ-ի պահանջները բավարարելու նպատակով):

Երբ Խմբի համար անիրագործելի է հաշվապահական հաշվառման նոր քաղաքականությունը կիրառել հետընթաց՝ բոլոր նախորդող ժամանակաշրջանների նկատմամբ նոր քաղաքականության կիրառման կուտակային հետևանքը որոշելու անկարողության պատճառով, ապա Խումբը նոր քաղաքականությունը կիրառում է առաջընթաց՝ հնարավոր ամենավաղ ժամանակաշրջանից սկսած: Այդ դեպքում Խումբը հաշվի չի առնում ակտիվների, պարտավորությունների և սեփական կապիտալի՝ մինչ այդ ամսաթիվն առաջացող կուտակային ճշգրտման բաժինը: Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխություն թույլատրվում է, եթե նույնիսկ հնարավոր չէ այդ քաղաքականությունը առաջընթաց կիրառել ցանկացած նախորդող ժամանակաշրջանի համար:

4.18. Հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո տեղի ունեցող դեպքեր

Խումբը ճշգրտում է իր ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարները՝ հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո տեղի ունեցած ճշգրտող դեպքերն արտացոլելու նպատակով:

Խումբը չի ճշգրտում իր ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարները՝ հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո տեղի ունեցած չճշգրտող դեպքերն արտացոլելու նպատակով:

5. Հաշվապահական կարևոր դատողությունները և գնահատման անորոշության հիմնական աղբյուրները

ՖՀՄՄ-ներին համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների կազմումը ղեկավարությունից պահանջում է կատարել դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք նշանակալի ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա: Գնահատումները և հիմքում ընկած ենթադրությունները վերանայվում են:

Անընդհատության սկզբունք. Ղեկավարությունը պատրաստել է սույն ֆինանսական հաշվետվությունները անընդհատության սկզբունքի հիման վրա: Ղեկավարության այս դատողությունները հիմնված են Հիմնադրամի ֆինանսական վիճակի, ընթացիկ պլանների, գործառնությունների շահութաբերության և ֆինանսական ռեսուրսների մատչելիության, ինչպես նաև Հիմնադրամի ապագա գործունեության նկատմամբ մակրոտնտեսական վերջին փոփոխությունների ազդեցության վերլուծության հիման վրա:

Փոխկապակցված անձանց հետ գործարքների սկզբնական ճանաչում. Բնականոն գործունեության ընթացքում Հիմնադրամը ունենում է գործարքներ իր կապակցված կողմերի հետ: ՖՀՄՍ 9 պահանջում է ֆինանսական գործիքների նախնական ճանաչում՝ հիմնվելով իրենց իրական արժեքների վրա: Դատողությունը կիրառվում է որոշելու, թե արդյոք գործարքները գնահատվում են շուկայական կամ ոչ շուկայական տոկոսադրույքներով, երբ առկա չէ ակտիվ շուկա նման գործարքների համար: Դատողության համար հիմք է հանդիսանում չկապակցված կողմերի հետ նման տեսակի գործարքների գնահատումը և արդյունավետ տոկոսադրույքի վերլուծությունը:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափում. Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափումը կարևոր գնահատում է, որը իրականացվում է մեթոդաբանության, մոդելների և բազային տվյալների օգտագործմամբ: Հետևյալ բաղադրիչները զգալի ազդեցություն ունեն պարտքային կորուստների գնահատված պահուստի վրա՝ դեֆոլտի որոշումը, պարտքային ռիսկի էական աճը, դեֆոլտի հավանականությունը, դեֆոլտի ենթարկվածությունը ռիսկին և դեֆոլտի դեպքում կորստի գումարը, ինչպես նաև մակրոտնտեսական սցենարների մոդելները:

Պարտքային ռիսկի էական աճ. Պարտքային ռիսկի էական աճի փաստման համար Հիմնադրամը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ֆինանսական գործիքի ժամկետի ընթացքում դեֆոլտի սկսվելու ռիսկը համեմատում է սկզբնական ճանաչման ամսաթվի դրությամբ դեֆոլտի սկսվելու ռիսկի հետ: Գնահատման գործընթացը դիտարկում է պարտքային ռիսկի հարաբերական աճը, այլ ոչ թե հաշվետու ամսաթվի դրությամբ պարտքային ռիսկի կոնկրետ մակարդակը:

6. Նոր և փոփոխված ՖՀՄՍ-ները

- **ՖՀՄՍ 16 «Վարձակալություններ».** Այս ստանդարտը փոխարինում է «Վարձակալություններ» ՀՀՄՍ 17-ին: Նոր ստանդարտը սահմանում է վարձակալության ճանաչման, չափման, ներկայացման և բացահայտման սկզբունքները: Բոլոր վարձակալությունների արդյունքում վարձակալը ձեռք է բերում ակտիվի օգտագործման իրավունք հենց վարձակալության սկզբից, և եթե վարձակալության վճարները կատարվում են ժամանակի ընթացքում, նաև ձեռք է բերում ֆինանսավորում: Հետևաբար, ՖՀՄՍ 16-ը վերացնում է վարձակալության դասակարգումը՝ որպես գործառնական վարձակալություն կամ ֆինանսական վարձակալություն, ինչպես պահանջվում է ՀՀՄՍ 17-ով, և փոխարենը ներկայացնում է վարձակալի մոտ հաշվապահական հաշվառման միասնական մոդել: Վարձակալը պետք է ճանաչի ա) ակտիվներ և պարտավորություններ բոլոր այն վարձակալությունների համար, որոնց ժամկետը 12 ամսից ավել է, բացառությամբ եթե հիմքում ընկած ակտիվն ունի փոքր արժեք, և բ) վարձակալած ակտիվի մաշվածությունը շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի հաշվետվությունում վարձակալության գծով պարտավորության տոկոսային ծախսից առանձին: ՖՀՄՍ 16-ը հիմնականում պահպանում է վարձատուի հաշվապահական հաշվառման ՀՀՄՍ 17-ի պահանջները: Հետևաբար, վարձատուն շարունակում է դասակարգել վարձակալությունը՝ որպես գործառնական վարձակալություն կամ ֆինանսական վարձակալություն, և հաշվառել այս երկու տեսակի վարձակալությունները տարբեր ձևով:

- **ՖՀՄՍ 17 «Ապահովագրության պայմանագրեր».** ՖՀՄՍ 17-ը փոխարինում է ՖՀՄՍ 4-ին, որը թույլ է տալիս կազմակերպություններին շարունակել օգտագործել ապահովագրության պայմանագրերի հաշվառման առկա պրակտիկան, որի արդյունքում ներդրողներին դժվար էր համեմատել և հակադրել

մնացած ցուցանիշներով նմանատիպ ապահովագրական կազմակերպությունների ֆինանսական արդյունքները: ՖՀՄՍ 17-ը հանդիսանում է միասնական սկզբունքների վրա հիմնված ստանդարտ՝ արտացոլելու ապահովագրության պայմանագրերի բոլոր տեսակներն, այդ թվում՝ ապահովագրողի վերաապահովագրման պայմանագրերը: Սույն ստանդարտը սահմանում է ապահովագրության պայմանագրերի խմբերի ճանաչում և չափում ըստ (i) ռիսկի գործոնով ճշգրտված ապագա դրամական հոսքերի ընթացիկ արժեքի (պայմանագրերի կատարման գծով դրամական հոսքեր), որը հաշվի է առնում պայմանագրերի կատարման գծով դրամական հոսքերի վերաբերյալ առկա ամբողջ տեղեկատվությունը, որն իր հերթին համապատասխանում է շուկայական դիտելի տեղեկատվությանը, գումարած (եթե սույն արժեքն իրենից ներկայացնում է ակտիվ) կամ հանած (եթե սույն արժեքն իրենից ներկայացնում է պարտավորություն) (ii) պայմանագրերի խմբում չկրած շահույթի գումարը (պայմանագրով սահմանված ծառայության մարժա):

Ապահովագրողները պետք է ճանաչեն ապահովագրության պայմանագրերի խմբից շահույթն այն ժամանակահատվածում, որի ընթացքում նրանք տրամադրում են ապահովագրական ծածկույթ, ինչպես նաև այն ժամանակ, երբ նրանք ազատվում են ռիսկից: Եթե պայմանագրերի խումբը հանդիսանում կամ դառնում է վնասաբեր, կազմակերպությունը պետք է անմիջապես ճանաչի վնասը: Նոր ստանդարտն էական ազդեցություն չի ունենա Հիմնադրամի հաշվետվություններին վրա:

- *«Ասոցիացված կազմակերպություններում և համատեղ ձեռնարկումներում երկարաժամկետ ներդրումներ»* – փոփոխություններ ՀՀՄՍ 28-ում. Փոփոխությունները վերաբերում են ՖՀՄՍ 10-ի և ՀՀՄՍ 28-ի պահանջների միջև անհամապատասխանությունները ներդրողի ասոցիացված կազմակերպությանը կամ համատեղ ձեռնարկմանը ակտիվների վաճառքի կամ ներդրման վերաբերյալ: Փոփոխությունների հիմնական ազդեցությունն այն է, որ օգուտը կամ վնասը ամբողջությամբ ճանաչվում է, եթե գործարքը վերաբերում է բիզնես միավորմանը: Եթե ակտիվները բիզնես միավորում չեն կազմում, նույնիսկ եթե այդ ակտիվները պատկանում են դուստր ձեռնարկությանը, ապա ճանաչվում է օգուտի կամ վնասի միայն մի մասը:

- *«Տարեկան բարելավումներ. 2015-2017 թիվ»*. Փոփոխություններ ՖՀՄՍ 3-ում, ՖՀՄՍ 11-ում, ՀՀՄՍ 12-ում և ՀՀՄՍ 23-ում.

- *Պլանի փոփոխություն, կրճատում կամ վերջնահաշվարկ* – փոփոխություններ ՀՀՄՍ 19-ում.

- *Բացասական հատույցով կանխավճարի հատկանիշներ* - Փոփոխություններ ՖՀՄՍ 9-ում.

- *ՖՀՄՍՄԿՄ 23 «Շահութահարկի հաշվառման մոտեցման անորոշություն»*. ՀՀՄՍ 12-ը սահմանում է, թե ինչպես հաշվառել ընթացիկ և հետաձգված հարկերը, սակայն չի սահմանում անորոշության ազդեցության արտացոլման կարգը: Մեկնաբանությունը պարզաբանում է, թե ինչպես ՀՀՄՍ 12-ում պետք է կիրառել հաշվառման և չափման պահանջները, երբ առկա է շահութահարկի հաշվառման մոտեցման անորոշություն: Հիմնադրամը պետք է որոշի, թե արդյոք հարկավոր է դիտարկել յուրաքանչյուր հարկային անորոշությունն առանձին կամ մեկ և ավելի հարկային անորոշությունների հետ միասին՝ կախված նրանից, թե որ մոտեցումն է թույլ տալիս լավագույնս կանխատեսել անորոշության լուծումը: Հիմնադրամը պետք է ենթադրի, որ հարկային մարմինը կստուգի այն գումարները, որոնք նա իրավունք ունի ստուգելու և այդ ստուգումները կատարելիս՝ կունենա համապատասխան տեղեկություններին վերաբերող ամբողջական տեղեկատվություն:

Եթե կազմակերպությունը եզրահանգում է, որ քիչ հավանական է, որ հարկային մարմինը կընդունի անորոշ հարկային մոտեցումն, անորոշության ազդեցությունը պետք է արտացոլվի՝ որոշելիս հարկվող շահույթը կամ վնասը, հարկային բազաները, չօգտագործված հարկային վնասները, չօգտագործված հարկային գեղչերը կամ հարկային դրույքաչափերը որոշելիս, օգտագործելով կամ ամենահավանական գումարը կամ ակնկալվող արժեքը՝ կախված նրանից, թե կազմակերպությունը որ մեթոդն է համարում առավել նպատակահարմար լավագույնս կանխատեսելու անորոշության լուծումը: Կազմակերպությունը

պետք է արտացոլի մեկնաբանության համար անհրաժեշտ դատողությունների կամ գնահատման վրա ազդեցություն ունեցող փաստերի և հանգամանքների կամ նոր տեղեկությունների փոփոխությունը՝ որպես հաշվապահական հաշվառման գնահատումների փոփոխություն: Փաստերի և հանգամանքների փոփոխության կամ նոր տեղեկությունների օրինակները, որոնք կարող են հանգեցնել դատողության կամ գնահատման վերագնահատմանը, ներառում են, սակայն չեն սահմանափակվում, հարկային մարմնի կողմից իրականացվող ստուգումներով կամ գործողություններով, հարկային մարմնի կողմից սահմանված կանոնների փոփոխություններով կամ հարկային մարմնի՝ հարկային մոտեցման ստուգման կամ վերստուգման իրավասության ժամկետը լրանալով: Հարկային մարմինների՝ հաշվառման մոտեցման հետ համաձայնության կամ անհամաձայնության բացակայությունն, այլ փաստերի բացակայության դեպքում, ամենայն հավանականությամբ, իրենից չի ներկայացնի մեկնաբանության համար անհրաժեշտ դատողությունների կամ գնահատման վրա ազդեցություն ունեցող փաստերի և հանգամանքների կամ նոր տեղեկությունների փոփոխություն:

- Էականության սահմանում – փոփոխություններ ՀՀՄՄ 1-ում և ՀՀՄՄ 8-ում:

«Հաշվապահական հաշվառման մասին» ՀՀ օրենքի համաձայն՝ նոր և փոփոխված ստանդարտները պետք է կիրառվեն 2021 թվականի հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Ավելի վաղ կիրառումը թույլատրվում է:

7. Հիմնական միջոցներ

<i>Օ00 դրամ</i>	<i>Շենքեր</i>	<i>Կառուց- վածքներ</i>	<i>Փոխանցող հարմա- րանքներ</i>	<i>Մեքենաներ և սարքա- վորումներ</i>	<i>Արտադրա- կան գույք, տնտեսա- կան գույք, գործիքներ</i>	<i>Հողա- մասեր</i>	<i>Ընդա- մենը</i>
Սկզբնական արժեք							
31 դեկտեմբեր 2018թ.	551,721	38,786	7,042	37,858	72,880	19,927	728,214
Ավելացում	-	-	-	6,667	2,455	-	9,122
Դուրս գրում	-	-	-	(899)	(1,624)	-	(2,523)
31 դեկտեմբեր 2019թ.	551,721	38,786	7,042	43,626	73,711	19,927	734,813
Կուտակված մաշվածություն							
31 դեկտեմբեր 2018թ.	66,731	23,594	4,283	30,691	40,465	-	165,764
Տարեկան մաշվածություն	9,650	1,940	353	3,781	8,261	-	23,985
Դուրս գրված ակտիվների գծով կուտակված մաշվածություն	-	-	-	(891)	(1,573)	-	(2,464)
31 դեկտեմբեր 2019թ.	76,381	25,534	4,636	33,581	47,153	-	187,285
Հաշվեկշռային արժեք							
31 դեկտեմբեր 2018թ.	484,990	15,192	2,759	7,167	32,415	19,927	562,450
31 դեկտեմբեր 2019թ.	475,340	13,252	2,406	10,045	26,558	19,927	547,528

Մաշվածություն

<i>Օ00 դրամ</i>	<i>2019</i>	<i>2018</i>
Ընդամենը, այդ թվում՝	23,985	19,991
• ծրագրային նշանակության	22,367	18,497
• վարչական նշանակության	1,618	1,494

Այլ

Դեռևս օգտագործման մեջ գտնվող, սակայն լրիվ մաշվածությունը հաշվարկված հիմնական միջոցների համախառն հաշվեկշռային արժեքը 31.12.2019թ. դրությամբ կազմում է 56,810 հազար դրամ:

Հիմնական միջոցների ձեռք բերման պայմանագրային պարտավորություններ չկան:

Հաշվետու տարում վերագնահատումներ և ներստեղծման ծախսումներ չեն կատարվել:

Ժամանակավոր պարապուրդի մեջ գտնվող հիմնական միջոցներ չկան:

Կանխավճար ոչ ընթացիկ ակտիվների համար

Այս հոդվածում ներառված են Գյումրու ՍՈՒԶ կենտրոնի համար սեղանների (5 հատ) ձեռքբերման նպատակով տրված կանխավճարները (50%):

8. Պաշարներ

՝000 դրամ

	<i>Մնացորդ 31.12.2019թ</i>	<i>Մնացորդ 31.12.2018թ</i>
Ընդամենը, այդ թվում՝	5,367	4,753
• նյութեր	1,524	1,531
• պատրաստի արտադրանք	2,299	564
• ապրանքներ	1,544	2,658

«Արտադրանք» հոդվածում հաշվառվել են «Երիտասարդները հանուն զարգացման» ծրագրի իրականացման նպատակով ստեղծված և վաճառքի ենթակա խաղերը/քարտեր-ուղեցույցներ/:

«Ապրանքներ» հոդվածում հաշվառվել են դրամաշնորհային ծրագրերի իրականացման նպատակով ձեռքբերված, վաճառքի ենթակա և անհատույց տրամադրվող ակտիվները:

9. Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր

՝000 դրամ

	<i>Մնացորդ 31.12.2019թ.</i>	<i>Մնացորդ 31.12.2018թ.</i>
Ընդամենը, այդ թվում՝	3,172	232
• ծառայությունների գծով	508	82
• գործառնական վարձակալության գծով	2,664	150

10. Դրամական միջոցներ

	<i>Մնացորդ 31.12.2019թ.</i>			<i>Մնացորդ 31.12.2018թ.</i>		
	<i>ԱՄՆ</i>			<i>ԱՄՆ</i>		
	<i>Եվրո</i>	<i>դոլար</i>	<i>՝000 դրամ</i>	<i>Եվրո</i>	<i>դոլար</i>	<i>՝000 դրամ</i>
Ընդամենը, այդ թվում՝	-	118	67,955	-	58	62,706
• դրամարկղում	-	-	472	-	-	204
• բանկում՝ արժույթով	-	-	67,436	-	-	62,473
• բանկում՝ արտարժույթով	-	118	47	-	58	29

11. Մեփական կապիտալ

Մեփական կապիտալը ներառում է.

- Հիմնադրամի գործունեության սկզբնական միջոցները (հիմնադիրների կողմից ստեղծման պահին Հիմնադրամին փոխանցված նյութական և ֆինանսական միջոցները)՝ 1,616 հազար դրամ,
- չբաշխված շահույթի տարեվերջի մնացորդը 142,968 հազար դրամ:
- հաշվետու տարվա գուտ շահույթը կազմել է 6,816 հազար դրամ:

12. Ծնորհներ

՝000 դրամ

	<i>Մնացորդ 31.12.2017թ</i>	<i>Ավելա- ցում</i>	<i>Նվազեցում</i>	<i>Մնացորդ 31.12.2018թ</i>	<i>Ավելա- ցում</i>	<i>Նվազեցում</i>	<i>Մնացորդ 31.12.2019թ</i>
Ընդամենը,	461,605	321,490	(291,527)	491,568	273,331	(286,108)	478,791
այդ թվում							
-ակտիվների	410,881	35,568	(20,103)	426,346	9,527	(24,080)	411,793
վերաբերող							
շնորհներ							

**«Կազա» շվեյցարական մարդասիրական հիմնադրամի
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ**

-եկամուտներին վերաբերող շնորհներ	50,724	285,922	(271,424)	65,222	263,804	(262,028)	66,998

Ակտիվներին վերաբերող շնորհների

- ավելացումը՝ հիմնականում «Կոմիտաս Շվեյցարիա-Հայաստան» ԲՄ-ի կողմից ստացված ակտիվներին վերաբերող շնորհներն են,
- նվազեցումը՝ ակտիվներին վերաբերող շնորհներից եկամտի ճանաչումն է (հաշվարկված մաշվածության չափով):

Եկամուտներին վերաբերող շնորհների

- ավելացումը՝ եկամուտներին վերաբերող շնորհներն են ստացված «Կոմիտաս Շվեյցարիա-Հայաստան» ԲՄ-ի, ՄԱԿ-ի փախստականների ծրագրի, Հայաստան համահայկական հիմնադրամի, Bread for the World ծրագրի և այլ դրամաշնորհատուների կողմից,
- նվազեցումը՝ եկամուտներին վերաբերող շնորհներից եկամտի ճանաչումն է (կատարված ծախսերի չափով) և ուսման վարձերի մարումը:

13. Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր

<i>Միլիոն դրամ</i>	<i>Մնացորդ 31.12.2019թ.</i>	<i>Մնացորդ 31.12.2018թ.</i>
Ընդամենը, այդ թվում՝	4,554	1,201
• ծառայությունների գծով	3,471	1,067
• վարձակալության գծով	204	-
• ապահովագրավճարների գծով	753	-

Առևտրային կրեդիտորական պարտքերը տոկոսային չեն և, որպես կանոն, մարվում են 30 օրվա ընթացքում:

14. Վաճառքներ

Հաշվետու տարում Խումբն իրականացրել (մատուցել) է համակարգչային, հայոց և օտար լեզվի, զբոսավարների պատրաստման, աշխատանքային հմտությունների զարգացման և այլ ուսուցման դասընթացներ, ինչպես նաև տուրիզմի և հյուրանոցային սպասարկման ծառայություններ:

<i>Միլիոն դրամ</i>	<i>2019թ.</i>			<i>2018թ.</i>		
	<i>Հասույթ</i>	<i>Ինքնարժեք</i>	<i>Շահույթ</i>	<i>Հասույթ</i>	<i>Ինքնարժեք</i>	<i>Շահույթ</i>
Ընդամենը, այդ թվում՝	104,482	(83,865)	20,617	28,917	(23,765)	5,152
• ծառայությունների մատուցումից	103,867	(83,536)	20,331	27,959	(23,203)	4,756

15. Այլ եկամուտներ (ծախսեր)

<i>Միլիոն դրամ</i>	<i>2019</i>	<i>2018</i>
Այլ եկամուտներ (ծախսեր) ընդամենը, այդ թվում՝	3,249	3,267
• գործառնական վարձակալությունից եկամուտ	3,840	3,600
• հիմնական միջոցների օտարումից (դուրսգրումից) ծախս	(33)	(84)
• բանկային ծառայության ծախսեր	(492)	(252)
• տույժերից, տուգանքներից	(66)	-

16. Շահութահարկ

<i>՝000 դրամ</i>	<i>2019</i>	<i>2018</i>
• շահույթ (վնասում) ճանաչված շահութահարկի գումար, այդ թվում՝	(301)	(348)
○ ընթացիկ հարկի գծով	(382)	(440)
○ հետաձգված հարկի գծով	81	92

՝000 դրամ

Հարկի գործող միջին դրույքի և

հարկի կիրառվող դրույքի թվային համադրում

	<i>2019</i>	<i>2018</i>
Հարկի կիրառվող դրույք	20%	20%
Շահույթը մինչև հարկումը	7,117	348
Չնվազեցվող ծախսեր/չհարկվող եկամուտներ	(5,207)	(348)
Հարկվող շահույթը	1,910	-
Ընթացիկ հարկ	382	-
Հարկի գործող միջին դրույքը	5.4%	-

Հետաձգված հարկային ակտիվ

՝000 դրամ

	<i>31.12.2019</i>		
	<i>Հաշվեկշռային արժեք</i>	<i>Հարկային բազա</i>	<i>(+) Հարկվող ժամանակվոր տարբերություն (-) Նվազեցվող (հանվող) ժամանակավոր տարբերություն</i>
Աշխատավարձի և այլ կարճ.հատուցումների գծով պարտավորություն	4,188	-	(4,188)
Ընդամենը			(4,188)
Հետաձգված հարկային ակտիվ			838

՝000 դրամ

	<i>31.12.2018</i>		
	<i>Հաշվեկշռային արժեք</i>	<i>Հարկային բազա</i>	<i>(+) Հարկվող ժամանակվոր տարբերություն (-) Նվազեցվող (հանվող) ժամանակավոր տարբերություն</i>
Աշխատավարձի և այլ կարճ.հատուցումների գծով պարտավորություն	3,788	-	(3,788)
Ընդամենը			(3,788)
Հետաձգված հարկային ակտիվ			757

«Աշխատավարձի և այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով պարտավորություն» հոդվածում ժամանակավոր տարբերությունը առաջացել է աշխատակիցների կուտակվող փոխհատուցելի բացակայությունների գծով:

Չկան որևէ նվազեցվող (հանվող) ժամանակավոր տարբերություններ, չօգտագործված հարկային վնասներ և չօգտագործված հարկային զեղչեր, որոնց համար ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չի ճանաչվել որևէ հետաձգված հարկային ակտիվ:

17. Շահույթում կամ վնասում ճանաչված ծախսերի դասակարգումը (վերլուծումը)՝ ծախսերի ըստ բնույթի դասակարգմամբ

<i>Միլիոն դրամ</i>	Ծանոթ.	2019	2018
Հասույթ	14	104,482	28,917
Դրամաշնորհներից եկամուտ		279,701	291,580
Այլ եկամուտներ	15	3,249	3,603
Օգտագործված հումք և նյութեր		(8,119)	(7,725)
Աշխատավարձ և կարճ. այլ հատուցումներ		(158,882)	(136,809)
ՀՄ-ների մաշվածություն		(23,985)	(19,991)
Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա		(37)	(28)
Գործառնական այլ ծախսեր		(192,928)	(163,792)
Գործառնական շահույթ (վնաս)		3,481	(4,245)
Ֆինանսական եկամուտ		3,695	4,350
Փոխարժեքային տարբերությունից օգուտ (վնաս)		(59)	243
Շահույթ մինչև հարկումը		7,117	348
Շահութահարկի գծով ծախս	16	(301)	(348)
Զուտ շահույթ		6,816	-

18. Ֆինանսական ռիսկերի կառավարման նպատակները և քաղաքականությունը

Խմբի հիմնական ֆինանսական պարտավորությունները ներառում են առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերը: Ֆինանսական պարտավորությունների հիմնական նպատակն է Խմբի գործառնությունների ֆինանսավորումը: Խումբը ունի առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր, դրամական միջոցներ, որոնք առաջանում են գործառնական գործունեության ընթացքում:

Պարտքային ռիսկ

Այն բանի ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքի մի կողմը իր պարտականությունների չկատարմամբ մյուս կողմի համար կառաջացնի ֆինանսական կորուստ: Խումբը ենթարկվում է պարտքային ռիսկին՝ կապված գործառնական գործունեության (հիմնականում առևտրային դեբիտորական պարտքեր) և ներդրումային գործունեության (ավանդներ) հետ:

Պարտքերի համար ապահովություն չի պահանջվում: Պարտքային ռիսկին առավելագույն ենթարկվածությունը ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքն է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Առևտրային դեբիտորական պարտքերի ռիսկի համակենտրոնացումը գնահատվում է ցածր:

Իրացվելիության ռիսկ

Այն բանի ռիսկն է, որ Խումբը դժվարություններ կունենա իր պարտականությունները կատարելիս, որոնք մարվելու են դրամական միջոց կամ այլ ֆինանսական ակտիվ տրամադրելով: Խումբը իրականացնում է դրամական միջոցների դեֆիցիտի ռիսկի նկատմամբ վերահսկողություն՝ օգտագործելով շարունակական իրացվելիությունը պլանավորելու գործիքը:

Շուկայական ռիսկ

Այն բանի ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքի իրական արժեքը կամ ապագա դրամական հոսքերը կտատանվեն շուկայական գների փոփոխությունների հետևանքով: Շուկայական ռիսկը ներառում է երեք տեսակի ռիսկ՝ արժույթային ռիսկ, տոկոսադրույքային ռիսկ և այլ գնային ռիսկ: Շուկայական ռիսկին

ենթարկվող ֆինանսական գործիքները ներառում են գնումների գծով կրեդիտորական պարտքերը, դեբիտորական պարտքերը և դրամական միջոցները:

Արժույթային ռիսկ

Այն բանի ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքի իրական արժեքը կամ ապագա դրամական հոսքերը կտատանվեն արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխությունների հետևանքով: Խմբի արտարժույթով գնանշված ֆինանսական գործիքները միայն դրամական միջոցներն են, որոնք ստացվում են դրամաշնորհներից:

	<i>Հոդված</i>		<i>USD</i>		<i>EUR</i>	
	<i>2019</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2018</i>		
Ընթացիկ ակտիվներ	118	58	-	-		
Դրամական միջոցներ	118	58	-	-		
Ձուտ հաշվեկշիռ	118	58	-	-		

Տոկոսադրույքային ռիսկ

Այն բանի ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքի իրական արժեքը կամ ապագա դրամական հոսքերը կտատանվեն՝ շուկայական տոկոսադրույքների փոփոխությունների հետևանքով: Տոկոսադրույքի փոփոխությունները գլխավորապես ազդում են ներդրված ավանդների վրա՝ փոփոխելով կամ նրանց իրական արժեքը (ֆիքսված տոկոսադրույքով ֆինանսական գործիք) կամ դրանց ապագա դրամական հոսքերը (լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական գործիք):

Ներդրված ավանդները (դրամական միջոցի համարժեքներ) ֆիքսված տոկոսադրույքով են:

Այլ գնային ռիսկ

Այն բանի ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքի իրական արժեքը կամ ապագա դրամական հոսքերը կտատանվեն շուկայական գների փոփոխությունների (բացի տոկոսադրույքային ռիսկից և արժույթային ռիսկից առաջացողներից) արդյունքում, անկախ այն բանից, թե այդ փոփոխությունները պայմանավորված են առանձին ֆինանսական գործիքին կամ դրա թողարկողին հատուկ գործոններով, թե շուկայում շրջանառվող բոլոր նմանատիպ ֆինանսական գործիքների վրա ազդող գործոններով:

Այլ գնային ռիսկերի ազդեցությունը էական չէ:

19. Կապակցված կողմերի բացահայտումներ

Կապակցված կողմերի փոխհարաբերությունների բնույթը

Անվանումը	Բնույթը
Հիմնադրվել է Հիմնադրամի հիմնադիրների կողմից	«Կոմիտաս Շվեյցարիա-Հայաստան» ԲՄ
Դուստր կազմակերպություն	«ՍոցՁեռ» ՍՊԸ՝ 100% բաժնեմասով

Կապակցված կողմերի հետ գործարքներ

Հիմնադրամի կապակցված կողմ է հանդիսանում «Կոմիտաս Շվեյցարիա-Հայաստան» ԲՄ-ը, որը հիմնադրվել է Հիմնադրամի հիմնադիրների կողմից: Հաշվետու ժամանակաշրջանում Հիմնադրամը իրականացրել է «Կոմիտաս Շվեյցարիա-Հայաստան» ԲՄ-ի հետ դրամաշնորհային ծրագրեր՝ ակտիվներին և եկամուտներին վերաբերող շնորհների տեսքով, որոնք մասնավորապես բացահայտվել են սույն հաշվետվության 12 ծանոթագրությունում:

Դուստր կազմակերպություն

ՊՈՍՏ	Դեբ. պարտքեր գործառնական վարձակալության գծով	Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	Առևտրական կրեդիտորական պարտքեր	Տրված փոխառություն

**«Կազա» շվեյցարական մարդասիրական հիմնադրամի
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ**

*«Կազա» շվեյցարական մարդասիրական հիմնադրամի
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ*

Մնացորդ	-	-	-	-
31.12.2018թ.				
Ավելացում	5,895	3,267	6,035	5,000
Նվազեցում	(5,240)	(2,907)	(4,569)	-
Մնացորդ	655	360	1,466	5,000
31.12.2019թ.				

Առանցքային կառավարչական անձնակազմին հատուցումներ

Առանցքային կառավարչական անձնակազմին կարճաժամկետ հատուցումները (աշխատավարձ) 2019թ. կազմել է 21,614 հազար դրամ և 2018թ.՝ 19,903 հազար դրամ: Առանցքային կառավարչական անձնակազմին այլ հատուցումներ չեն եղել:

20. Պայմանականություններ

Ապահովագրություն

ՀՀ-ում ապահովագրության ոլորտը գտնվում է զարգացման փուլում: Ներմուծվում են զարգացած երկրներում վաղուց կիրառելի ապահովագրական գործիքներ:

Հաշվետու տարվա վերջի դրությամբ Խումբը իրականացրել է աշխատակիցների առողջության ապահովագրություն:

Քանի դեռ չի իրականացված ակտիվների ամբողջական ապահովագրություն, առկա է ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է ունենալ բացասական ազդեցություն Խմբի ֆինանսական վիճակի և ֆինանսական արդյունքների վրա:

Դատական հայցեր

2019թ. դեկտեմբեր 31-ի դրությամբ, ինչպես նաև, մինչև այս հաշվետվության հաստատման ամսաթիվը, Խմբի դեմ հարուցված դատական հայցեր չկան:

Երաշխիքներ

Չկան Խմբի կողմից տրամադրված և (կամ) ստացված երաշխիքներ:

21. Հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո տեղի ունեցող դեպքեր

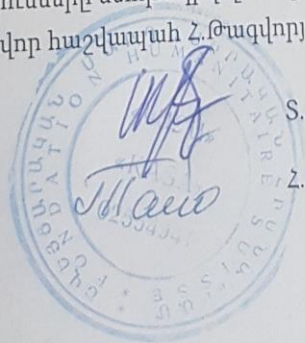
ՀՀ գրտող դեպքեր կամ Էական չճշգրտող դեպքեր տեղի չեն ունեցել հաշվետու ամսաթվից (31.12.2019թ) հետո մինչև վավերացման ամսաթիվը (17.03.2020թ.) ընկած ժամակահատվածում:

22. Ֆինանսական հաշվետվությունների վավերացում

Ֆինանսական հաշվետվությունները ստորագրվել են հրապարակման համար 2020թ. մարտի 17-ին՝ տնօրեն Տ.Բաղդասարյանի և գլխավոր հաշվապահ Հ.Թագվորյանի կողմից:

Տնօրեն

Գլխավոր հաշվապահ

Տ.Բաղդասարյան

Հ.Թագվորյան